

Redaktores sleja Sveiki, sveiki, sveiki!

Beidzot ilgi gaidītā avīze ir nonākusi pie jums – ar plašu atskatu uz pagasta dzīves notikumiem, aizvadīto (ātri paskrējušo) mēnešu laikā!

Mieru, tikai mieru visiem tiem, kas jau bija satraukušies par to, ka avīzes nav un nav. Nolēmu maija mēnesi izlaist, lai jūnija numurs būtu – saturīgs, piepildīts un jēgpilns. Šeit retrospekcija – gan uz izlaidumiem, gan uz Jāņu/Ligo aktivitātēm, gan arī raksts rubrikā „Dzīvesstāsts”. Lai uzzinātu, kas ir „Dzīvesstāsta” varonis šoreiz – droši šķir tālāk!

Bet, ja vēl vēlies pakavēties manos vārdos, šajā slejā, tad paliec vēl mirkli tepat.

Ārkārtīgi karsta vasara, vai ne? Ticu, ka grūti katru vakaru stiept pilnu ūdens lejkannu uz gurķu vagām dārzā. Droši vien grūti ir arī brīdī, kad pašā karstākajā dienas stundā pret sauli kar tikko mazgātas drēbes uz veļas striķa, lai jau pēc stundas tās atkal ietu savākt. Bet cik feini pēc raiņas un svelmainas nedēļas doties uz Dīvaru laukumu piektdienas vakarā – pēc auksta saldējuma, lai papildinātu krājumus saldētavā – atkal gatavībā atveldzēties.

Ļoti ceru, ka vasaras mīļākos svētkus aizvadījāt godam – kurš pēc tradīcijām, izdzīvojot gada isāko nakti, kurš vienkārši izbaudot „garās” brīvdienās (no piektdienas 23.06. līdz svētdienai 25.06). Ilgojos pēc kalmju smaržas istabā Jāņu dienas rītā, bērziem, kas stutējas pret durvju ailēm, ozollapu vainaga pišanas. Tradīcijas... Tās Latvijā nūdien ir spilgtas. Maz tādu vietu uz pasaules, kur tik aizrautīgi cilvēki turpinātu senču iesākto. Esiet lepni – būt mazai daļai no tiem, kas to dara.

Kā noprotu, ainaviskajā vidē skolas apkārtnē ir krāsas pārmaiņas – tiek

„Re, arī zvaigznēs ierakstīts tas pats, kas laukos plašos: Jāmeklē sudrabs, tas baltais, kas trīs tepatās – mūsos pašos.” Imants Ziedonis

izbūvēts saules paneļu parks. Saules paneļu sistēmas saražotā enerģija pēc prioritātes tiks nodota karstā ūdens sagatavošanai un skolas pašpatēriņam – apgaismojuma, ventilācijas sistēmu darbības nodrošināšanai. Ak, cik man ļoti interesētu jūsu viedoklis un uzskati par to. Es atzišu, par spīti skolas reorganizācijai – pamatskola to ir pelnījusi, fantastiska ideja, kas tiek realizēta. PRIECĀJOS!

Plašāk iedzījinājos Madonas novada pašvaldības domes sēžu pieņemtajos lēmumos – uzlabojumi sekos.

Laudonas PII „Brīnumdārzs” tiks pie jaunas sētas un vārtiem, kas ierobežos bērnu dārza teritoriju. Ir apstiprināts finansējums 13988,45 EUR apmērā jaunas sētas un vārtu iegādei un montāžai, finanšu līdzekļus piešķirot no 2022. gada pārdotajiem īpašumiem (Madonas novada pašvaldībā). Un tas tiešām būs tik noderīgi – gan vecā sēta, gan vecie vārti ir izšķiebušies, sētas un vārtu stabi izlīmeņojušies. Vizuālais skats neatbilst mūsdienīgas un estētiskas vides standartiem.

Kā arī pamatskolas pieguļošajā teritorijā sagaidāmas pārmaiņas – tā ir nepietiekoši izgaismota, tāpēc ir paredzēts projektēt jaunu apgaismojumu skolas parkā, Skolas ielas posmā no skolas līdz Mētrienas ceļam, posmam līdz apvienotajai virtuvei un skolas sporta un aktīvās atpūtas laukumā. Pavisam īsi – mērķis ir nākotnē radīt pievilcīgu vidi, uzlabot

vispārējo drošību, kā arī rast iespēju uzstādīt videonovērošanas kameras kritiskākajās vietās. Dome apstiprināja finansējuma (3000,80 EUR) piešķiršanu šī projekta izstrādei un saskaņošanai.

Nu redziet, nu! VISS NOTIEK!

Te vairs *neies krastā* vārdi „viss ir slikti”! Ļaudona plaukst! Attīstās un aug! Katru gadu izdzīvojam, redzot

pārmaiņas vidē. Redzot pārmaiņas sabiedrībā.

Liec arī tu savu roku klāt pagasta dzīvē – prāto, raksti, dari!

Lai nav grūti! Lai ir viegli!

Tiksimies jūlija numurā, kas visvicamāk iznāks augusta sākumā! Lai koši pagasta svētki!

Sūtu gaišas domas!

Katrīna Melānija

Mēneša jubilāri

*Uz tevi, uz tevi šīs puķes iet,
Uz tevi – šīs ziedošās domas –
Sirds saule tevī lai nenoriet!
To lūdz manas gaidošās domas.
Te veltu mirdzošās debesis,
Tev zaļos kalnus un lejas –
Lai tavās acīs šis vēlējums viss!
Kā daļa no mūžīgās dzejas.*

5. maijā **RASMA PUSPLATĀ** atzīmēja 80 gadu jubileju, bet **MAIJA ZĀLĪTE** – 85 gadu jubileju!

10. maijā **OLGA KĻIMOVIČA** atzīmēja 75 gadu jubileju!

15. maijā **BIRUTA MIŠKINE** atzīmēja 80 gadu jubileju!

1. jūnijā **ARNIS DUNDURS** atzīmēja 75 gadu jubileju!

*To balto gaismu
paņem dienā līdzī,
ko kāda maiga doma Tevī vieš,
To dziesmu skanīgo un
savu silto prieku,
To plaukstās noturi un
dāsni citiem sniedz.
Ar jaunu gaismu diena atnāk,
Ar jaunām domām mirkli aizpildās
Un tieši ticība, cik sīkstī dzīvei tīci,
Ļauj laiku aizpildīt ar labiem nodomiem.
Šo gaismu paņem
Dienās baltās līdzī,
To sevī paturī un citiem dod!
(I.Tora)*

*Pieskaries zilajam
Debesu jumam
Ar domām, ar dvēseli
Tā, lai to jūti!
Lai katru dienu
Nodzīvot nebūtu
Ne viegli, ne grūti –
Lai sirdī laimi gūsti!
Lai katrs mirklis
Gaismas piepildīts,
Mīlestībā ieskausts
Un sasildīts!*

Sveicam skolotāju
Anitu Pētersili
dzimšanas dienā!

Sirsniņi sveicam skolotāju
Birutu Boktu dzimšanas dienā!
Vēlam veselību stipru, allaž gaitu ņipru,
Tūkstoš labu domu, vienmēr
brīnišķīgu omu!

Lai vienmēr ir saulriets, ko
gaidīt, varavīksne, pēc kuras
ilgoties,
kāda zvaigžņu pilna nakts,
kāds cerību piepildījums!

Andreja Eglīša Ļaudonas pamatskolas pirmorganizācija

**Mētrienas kapsētas kapu svētki –
6. augustā plkst. 14:00.**

Pasākumu afiša! Rezervē datumu – ĻAUDONAS PAGASTA SVĒTKI – 22. jūlijā!

22. jūlijā – pašā vasaras pilnbriedā tiksimies Ļaudonas pagasta svētkos, lai lustīgi un atraktīvi svinētu kopā būšanu mūsu mīļajā pagastā.

Dienā iesāksim ar sportisku garu un īpašo autofoto orientēšanos. Savukārt estrādē – amatnieku tirdziņš (aicinām pieteikties arī vietējos meistarus, rokdarbniekus, mājražotājus pa tel. Nr. 26590186).

Bērnu priekam – eksperimentu šovs kopā ar Dr. Haštagu, kā arī burbuļu ballīte!

Pagasta amatierkolektīvu koncerts **Sāvienā**, pagasta iestāžu aktivitātes, daudz kas cits!

Dienas noslēgumā postfolkloras grupas „Rikši” koncerts un balle kopā ar grupu „Bekars”.

Sīkāka informācija par svētku norisēm sekos – sekojiet līdz informācijai Facebook vai zvaniet pa Tel. Nr. 26590186.

Uz tikšanos kopīgā svētku svinēšanā!

Signe Prušakeviča

ĻAUDONAS PAGASTA PĀRVALDES IZDEVUMS

Izdevējadrese: Ļaudonas pagasta pārvalde,
LV 4862, Madonas novads,
Reģ. apl. Nr. 1426
Redaktore – Katrīna Melānija Kļaviņa, tālr.
64823464, mob. tālr. 26383881,
e-pasts: laudonas.vestis@inbox.lv
Iespiests: SIA Erante, Saieta laukums 2,
Madona, LV 4801
Metiens 450 eks. Datorsalikums.
Ofsetiespiedums.
Avīzi var lasīt internetā: www.laudona.lv
Iznāk vienu reizi mēnesī.
Materiālus avīzei iesniegt līdz katra mēneša
10. datumam.

Vēstis no izglītības iestādēm 9. klases izlaidums

*Izver sapni caur saules staru
Garu, garu*

*Un saki pats sev
„Visu varu!”*

*Met savu sapni ugunī,
Topi tās liesmā par dziesmu
Un saki pats sev
„Tālu iešu!”*

*Tikai neļauj sapnim sasalt,
Sapnim skanīgam, baltam!
Bez sapņa nav spēka dzīvot,
Un cilvēks bez ceļa var nosalt.
/Gunta Micāne/*

**Veiksmīgas turpmākās gaitas
pamatskolas beidzējiem!**

1. rinda no kreisās: Ernests Jonāns, Nika Zālīte, kl. audzin. Selga Balode, Dita Prudente, Vasīlijs Boļbans.

2. rinda no kreisās: Daniels Gurskis, Kaspars Bute, Daivars Kristiāns Bērziņš, Nikolass Kretovs (bijušais klasesbiedrs), Kaspars Rigerts, Mariss Bērziņš, Valters Veikšāns, Mareks Budu.

No kreisās: direktora vietnieces izglītības jomā Iluta Biķerniece un Sarmīte Sīle, direktors Guntis Lazda, pagasta pārvaldes vadītājs Artūrs Portnovs.

Vēstis no A. Eglīša Ļaudonas pamatskolas

Dalība eTwinning projektos

eTwinning projekts ir mērķtiecīgi plānotas aktivitātes mācību procesa ietvaros, kuras tiek īstenotas tiešsaistē, sadarbojoties skolēniem un skolotājiem no dažādām valstīm (starptautiski projekti) vai vienas valsts ietvaros (nacionāli projekti). Projekta tēmu, norises laiku un sadarbības veidus izvēlas paši skolotāji.

Šīnī mācību gadā skolēniem bija iespēja piedalīties **trijos eTwinning** starptautiskos projektos.

Skolas 5. klase piedalījās eTwinning projektā „**Can you speak Sciencish?**”. (Red. piez.: „Vai proti runāt „zinātniski?””

Projektā piedalījās 3 skolu skolotāji un skolēni: Akšemseddin Secondary School **Turcijā**, First Primary School Varaždin **Horvātijā** un Andreja Eglīša Ļaudonas pamatskola **Latvijā**.

Projekta galvenais uzdevums bija aptaujāt skolas biedrus, lai noskaidrotu viņu zināšanas par dažādiem ar zinātnei saistītiem mītiem. 5.–9. klases skolēni atbildēja uz 15 jau-

tājumiem par zinātnes mītiem, kuri tika sadalīti trīs grupās: levērojami zinātnieki, Stereotipi un Zinātnes mīti. Tika noskaidrotas 3 visaplamākās atbildes un izveidoti plakāti, lai iepazīstinātu ar aptaujas rezultātiem.

Projektā skolēni izmantoja dažādus IT rīkus, lai izveidotu savu avataru, iepazīstinātu ar sevi, izveidotu video par skolu, komunicētu ar partnerskolām **Twinspace** vidē.

Projektā tika uzlabotas sadarbības prasmes, pētnieciskās prasmes un trenējamies lietot angļu valodu.

Projektā darbojās skolotājas Līgita Elksnīte un Lelde Elijāse.

Savukārt 7. klase piedalījās eTwinning projektā „**Historical places in the past and present**” (Red. piez.: „Vēsturiskas vietas pagātnē un tagadnē.”)

Projektā iesaistījās dalībnieki no 4 skolām: Ciblas vidusskola un Andreja Eglīša Ļaudonas pamatskola **Latvijā**, Radviliškio dailēs mokykla **Lietuvā** un Lepi Kutaisi Public School N17 **Gruzijā**.

Skolēni izveidoja laika joslu, kurā ievietoja sev tuvāko vēsturisko vietu attēlus, aprakstus un zīmēja šīs vietas. Lai iepazīstinātu ar sevi un savu skolu, skolēni veidoja savus *avatarus* un skolas vizītkartes video. Katra komanda izveidoja *Jamboard* par sev tuvāko vēsturisko vietu, citas skolas dalībnieki to papildināja ar aprakstu, zīmējumu un komunicēja par to.

Mēs izvēlējamies parādīt partnerskolām Sāvienas muižu, Mārcienas staciju, Bērzaunes pareizticīgo baznīcu, Ļaudonas dzirnavas un ķīmisko vielu rūpnīcas ēku Mārcienā.

Piedaloties projektā, gūvām iespēju uzlabot IT prasmes, angļu valodas lietojumu un sadarbības prasmes.

Sagatavoja A. Eglīša Ļaudonas pamatskolas skolotāja un projekta koordinatore **Līgita Elksnīte**

Savukārt 8. klases skolēni mācību gada II semestrī iesaistījās kopīgā projektā kopā ar partnerskolām no Čehijas, Serbijas un Polijas. Projekta nosaukums bija „*Tongue twisters*” jeb „Mēles mežģīļi”. Skolēni zīmēja ilustrācijas mēles *mežģīļiem*, veidoja dažādus video, kur bija jāiepazīstina ar sevi, jāierunā izvēlētie mēles *mežģīļi* latviešu valodā. Kopīgi skatījāmies partnerskolu video un mācījāmies izrunāt partnerskolu iesūtītos mēles mežģīļus, filmējām video ar partnervalstu mēles mežģīļiem. Projekta nobeigumā skolēni satikās ar partnerskolu skolēniem tiešsaistē, kur drosmīgākajiem bija iespēja runāt un atbildēt uz jautājumiem, kas ļāva iepazīt vienu otru vēl vairāk.

Par piedalīšanos projektā 8. kla-

Andrejs Eglītis Ļaudona primary school 5.class

eTwinning project
"Can you speak Sciencish?"

5. klase

eTwinning project
"Historical places in the past and present"

Andrejs Eglītis Ļaudona primary school 7.class

7. klase

Zīmējuma autore: Natālija Solovjova

ses skolniece Jautrīte Garuole saka: „*Man ļoti patika lasīt un izrunāt citu valstu mēles mežģīļus. Likās interesanti tas, ka piedalījās citas valstis, nevis tikai Latvija. Un vajag vēl šādus projektus, jo ļoti patika iesaistīties un darboties!*”

Projekta koordinatore **Elīna Macijevska**, A. Eglīša pamatskolas angļu valodas skolotāja

Latvijas skolu orientēšanās kauss 2023

Lielā orientēšanās norisinājās 27. aprīlī Rīgā, Mežaparka Lielajā estrādē, un pulcēja vairāk nekā 600 dalībniekus no 80 dažādām Latvijas izglītības iestādēm – lai noskaidrotu labāko skolas komandu, Latvijas Skolu kausa ieguvēju.

Andreja Eglīša Ļaudonas pamatskolu pārstāvēja: Paula Prušakeviča un Gustavs Kanapeckis no 2. klases, Viljams Sapals no 3. klases, Ita Stradiņa un Samanta Sekste no 4. klases, un Oskars Elksnītis no 7. kl.

Ieguvām vērtīgu pieredzi un daudz jaunus iespaidus, pirmo reizi piedaloties tik vērienīgās sacensībās. Visas dienas garumā dalībniekiem bija iespēja piedalīties dažādās spēlēs, aktivitātēs, iepazīt plašu militārās tehnikas klāstu, iepazīties ar iespējām dienēt un pieteikties Zemessardzē, kā arī izziņāt Latvijas dabu un

nobaudīt gardus ēdienus un dzērienus. Katrs varēja nopelnīt lielākas vai mazākas balviņas, izpildot kādus uzdevumus.

Bet Paulai tika veiksmīgais kārtas numurs, kuru izlozējot, viņa saņēma

vērtīgu balvu no paša Cūkmena!
Rezultāti un foto atspoguļoti <https://skolukauss.lof.lv/latvijas-skolu-orientšanas-kausa-2023-rezultati/>
Orientēšanās pulciņa vadītāja **Līgita Elksnīte**

Vēstis no PII „Brīnumdārzs”

Konkursi, svētku koncerti un izlaidums – aktivitātes nerimst!

Maija mēnesis iesākās pavisam darbīgs – Zaķu, Rūķu un Kaķu grupu audzēkņi kopā ar skolotājām veidoja savas āra augstās dobes, lai uz palodzes izaudzētu zaļumus (lociņus, kressalātus, skābenes, tomātus un gurķus, zirņus u.c.) pārstādītu ārā un turpinātu tos audzēt, par tiem rūpēties arī vasaras periodā. Un cik gan garšīgi ir pašu izaudzētie augi!

Bērni ar prieku iesaistījās gan sēšanas procesā, gan laistīšanas, šobrīd tik aktuālajā augšanas periodā šķiet, ka mazie pētnieki pamana katras izmaiņas, katru jauno lapiņu, ziediņu. Kā arī katrā dobē tika iestādītas kliņģerītes! Lai ziediņi priecē!

3. maijā grupiņās tika svinēti arī Baltā galdauta svētki. Bērnu dārzā valdīja svētku noskaņa, uz galdiem tika klāti baltie galdauti, servētas pusdienas un kopā baudīta svētku sajūta. Šī kopīgā galdu klāšana, dekorēšana un galu galā kopīgas maltītes baudīšana radija vienotu, saliedētu un svinīgu gaisotni.

13. maijā trīs mūsu audzēkņi devās uz Madonu, lai pārstāvētu sevi skanošajā konkursā „Cīrulītis 2023” – Rebeka Stepānova, Kārlis Bremšmits

„Zaķu” grupas audzēkņi pēta jauno āra dobi, mēra dziļumu.

Pirms uzstāšanās „Cīrulītī”.

un Laura Stepanova. Rebeka ieguva nomināciju „Liriskākā”, Kārlis ieguva nomināciju „Kārtīgākais”, savukārt Laura ieguva nomināciju „Sapņainākais” cīrulītis. **Prieks par mūsu talantiem!**

Māmiņdienai par godu, bērnu dārza audzēkņi bija sagatavojuši ļoti skaistu, sirsniņu un pārdomātu koncertu, sagatavojuši savām māmiņām miļus apsveikumus, kas ļoti iepriecināja. Koncertu sāka paši mazākie,

Zaķu grupas bērni, drosmīgi nodejojot divas dejas pilnās zāles priekšā, tālāk pasākumu turpināja vecāko grupiņu audzēkņi gan ar dziesmām, gan dejām, gan skaitot dzejoļus, iepriecinot savas mammas. Koncerta laikā zālē valdīja ļoti sirsnīga atmosfēra.

28. aprīlī notika noslēguma pasākums projektam „Skola katram bērnam”, kas norisinājās Rīgā, augstskolā Turība. Projekta ietvaros bija iespēja vairāk uzzināt par iekļaujošo izglītību, projekts sniedza iespēju iepazīt bērnu stiprās puses, arī pamānīt talantīgos bērnus un strādāt ar

„Zaķu” grupas audzēkņi ar skolotājām Māmiņdienas koncertā.

No kreisās: skolotāja Dina Simsone, skolotāja palīgs Ligita Edelberga, iestādes vadītāja Ināra Krasnova, skolotāja Dace Simsone un audzēkņi.

tiem. Iegūtās zināšanas un kontakti ļaus vēl sekmīgāk turpināt strādāt iekļaujošas izglītības virzienā.

26. maijā PII „Brīnumdārzs” tika svinēts izlaidums. Šogad bērnodārzu absolvēja 12 audzēkņi – Kārlis Bremšmits, Keita Gurska, Rinalds Karkovskis, Valerija Kuzmenkova, Elizabete Pandare, Daniels Praškevičs, Marks Sapals, Pēteris Siļmanovičs, Rebeka Stepānova, Rihards Strazdiņš, Estere

Timaškova, Alise Tutina.

Viens liels un skaists dzīves posms nu ir garām, priekšā kaut kas pavisam jauns, tāpēc vēlām – nebeidzamu enerģiju, gudrību un dzirkstošu dzīvesprieku uzsākot jauno dzīves posmu! **Lai viss izdodas!**

PII „Brīnumdārzs” skolotāja **Baiba Ludborža**
Foto no iestādes arhīva

Foto no pasākuma „Skola katram bērnam”. Skolotāja Arita Kalniņa, vadītāja Ināra Krasnova, skolotājas Sandra Zavale un Dina Simsone.

Emma ar tēti pie jaunā spoguļgaldiņa. Visa Kaķu grupa no sirds saka **PALDIES** Emmas ģimenei par jauno interjera papildinājumu grupā!

Vēstis no BJIC „ACS” Bērnu pidžamu ballīte

16. jūnijā jauniešu centrā notika „Pidžamu ballīte”, uz kuru pieteicās dažāda vecuma bērni. Kopumā 17 bērni ballītē cepa picas, taisīja gardus saldējuma kokteiļus, pēc kuriem stāvēja garā rindā, lai dabūtu vēl pa glāzei kokteiļa, dejoja pie balliņu dziesmām un skatījās dažādas multfilmās.

Klausoties bērnu atsauksmēs, viņiem esot ļoti patīcis un vēlētos vēl šāda veida pasākumus. Plānosim un īstenosim! Paldies gribu teikt bērnu vecākiem par iemācīto azartiskumu un *iesēto* interesi un sniegto pamudinājumu bērniem apmeklēt centriņu.

Vainagu pišana

22. jūnijā, gaidot Līgo svētkus, mēs centriņā pinām vainagus. Katrs pina, kā mācēja, mazliet vajadzēja arī piepalīdzēt. Bet rezultātā... Iznāca patiešām skaisti vainadzīņi, kurus bērni varēja vilkt Līgo dienā.

Jaunatnes darbinieces
Justīnes Kalniņas
teksts un foto

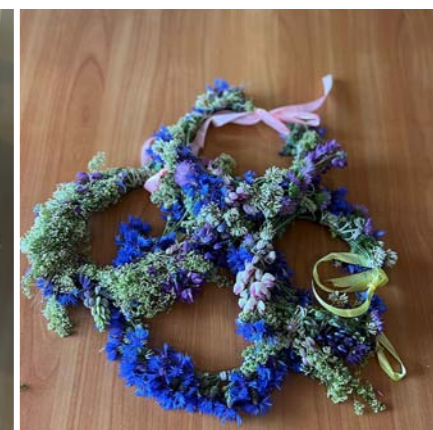
Draudzīgā pidžamu ballīte!

Paēdis bērns būs laimīgs bērns! Uzkodām – pica!

Skatoties Misteru Binu!

Vēstis no Ļaudonas kultūras nama

Vestienes amatiereteātris „Aušas”, kas viesojās Ļaudonā ar izrādi „Līgošanas nerātības” un VDPK „Grieze”.

Ceļā uz XXVII Vispārējie latviešu Dziesmu un XVII Deju svētkiem.

Plašs atskats uz notikušo – jau jūlija numurā.

Jauktais koris „Lai top!”. Diriģents Jānis Trūps.

Ļaudonas deju kolektīvi „Divi krasti” un „Grieze”. Vadītāja Aija Kreile.

Signe Prušakeviča

Vēstis no bibliotēkas

Vasara rit pilnā plaukumā un lutina mūs ar siltu laiku un saules stariem

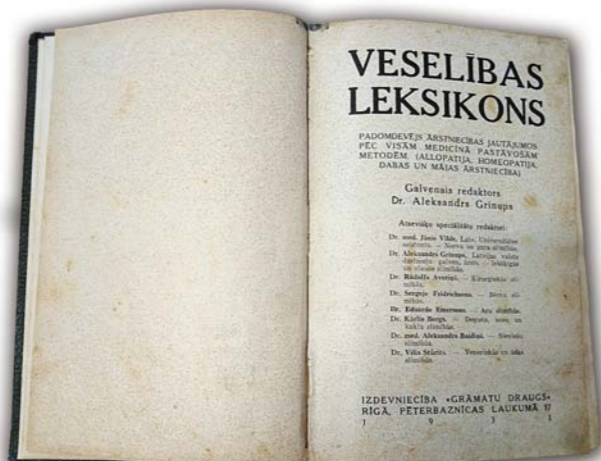
Sveiks avīzes lasītāji!

Ir sācies atvaļinājumu laiks, bērni izbauda garās brīvdienas visas vasaras garumā. Dārza darbi – šobrīd galvenokārt laistīšana –, maniem čaklajiem lasītājiem un bibliotēkas apmeklētājiem „atņē” pēdējos spēkus un laiku, tāpēc bibliotēkā valda diezgan liels klusums. Ceru, ka rudenī vēlme izlasīt kādu labu grāmatu būs atgriezies un tiksīmies biežāk!

Arī es došos atvaļinājumā jūlija beigās (17.07. – 30.07.) un augustā (datums precīzēšu). Tajā laikā bibliotēka būs slēgta, taču būs iespēja atnākt un izmantot bibliotēkas pakalpojumus 21. jūlijā, kā arī tiksīmies pagasta svētku ietvaros estrādē. *Informācija sekos.*

Lai arī vasarā bibliotēkā ir ievērojami mazāka apmeklētāju plūsma, aktivitātes notiek. Sniegšu Jums nelielu ieskatu notikušajos pasākumos.

Kādā no iepriekšējām avīzēm vērsos pie Jums ar lūgumu, piedalīties izstādes veidošanā par godu Latvijas grāmatas piecsimtgadei. Tā tapa izstāde ar nosaukumu „Cauri laiku laikiem, cauri atmiņām.” Izstādē bija iespēja ielūkoties dažādās 20. gadsimta 20. un 30. gadu grāmatās,

izmēģināt spēkus lasot vecajā drukā, uzzināt, kādi bija laimīgas ģimenes noslēpumi 1936. gadā, noskaidrot kādus priekšmetus skolā pasniedza 1918. gadā, un cik daudz telefonu bija Ļaudonā pirmskara gados. Dažām no grāmatām līdzī nāca arī stāsts, kā grāmata nonākusi īpašumā, līdz ar to nesot sev līdzī pievienoto vērtību. **Paldies visiem, kas neturēja sveci zem pūra un atļāva ielūkoties savos rūpīgi glabātajos vēstures materiālos!**

21. jūnijā bibliotēkā aicināju bērnu ielūkoties eksperimentu pasaulē. Pati šo dienu gaidīju ar bažām, jo nebiju pārliecināta, vai vispār kaut kas izdosies. Taču šobrīd atskatoties

uz notikušo eksperimentu pēcpusdienu, varu teikt, ka izdevās viss, kas bija plānots. (Varbūt vienīgi atspirdzinošais dzēriens bija pārāk skābs...) Eksperimentu pēcpusdienu sākām ar kluso telefonu. Katram no dalībniekiem bija jāsadzird parole, lai dotos tālāk. Pēc tam izmēģinājām piepūst balonu, izmantojot sodu un etiķi, noskaidrojām, vai ir iespējams balonu caurdurt, to neuzspridzinot, veicām dažādu vielu sajaukšanu un vērojām, kā tās savā starpā reaģē, pamēģinājām dabūt olu pudelē, to nespiežot u.tml.

„Paroles” nodošana klusajā telefonā.

Māksla pienā.

Mazie eksperimentētāji.

Atkal klāt ir iespēja piedalīties Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Bērnu literatūras centra 23. izsludinātajā lasīšanas veicināšanas programmā „Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”.

Noteikumi nemainīgi – katrā vecumgrupā ir jāvērtē piecas grāmatas, bet Vecāku žūrijas kolekcijā – četras, papildus atļaujot izvēlēties jebkuru grāmatu no pārējās kolekcijas, lai arī pieaugušie iedzīlīnātos bērnu un jauniešu literatūrā. 2023. gada kolekcijā iekļautas 24 grāmatas: astoņi latviešu autoru darbi, piecpadsmit tulkojumi un viens folkloras krājums. Lasītāji varēs iepazīties ar četrpadsmit franču rakstnieku darbiem, trīs lietuviešu un trīs igauņu grāmatām, kā arī pa vienam tulkojumam no zviedru, vācu, slovēņu, poļu un katalāņu valodas. **Daļa no grāmatām jau pieejamas Ļaudonas bibliotēkā, atlikusi daļa būs pieejama jau tuvākajā laikā.**

Šobrīd bibliotēkā aplūkojama izstāde „Komunistiskajās represijās cietušu piemiņas vietas. Māra Loca fotogrāfijas.” Autors fotogrāfijās fiksējis piemiņas vietas bijušajā Madonas rajonā, kas nosacīti aptver 3 tēmas:

1) 1919. gadā lielinieku nobēdēto zaļo partizānu apbedījumi ģimenes kapos un sabiedrības uzstādītās piemiņas zīmes;

2) nacionālo partizānu, kas pretojās padomju okupācijas režīmam 1940./1941. gadā un pēc 2. pasaules kara apbedījumi ģimenes kapos un sabiedrības uzstādītās piemiņas zīmes;

Lasi un vērtē '23

BĒRNU ŽŪRIJA

1. Anete Malesa. *Pezulāts mazpūtīt.* Rīga : Lolo un meca, 2022.
2. Alvars Neiberts. *Mārdienas.* Rīga : Lomāņu Māte, 2022.
3. Ines Samuēls. *Solji un Mīkaste.* Rīga : Pēterpils, 2022.
4. Reāle Bonija. *Kairāns.* Rīga : Lomāņu Māte, 2022.
5. Ansa Ozoliņš. *Kilgāns kungs un burināns.* Rīga : Lomāņu Māte, 2022.

BĒRNU ŽŪRIJA

1. Raitis Svāte. *Pelēkās Gūdrināks.* Rīga : Jaunais Aps, 2022.
2. Vaidija Mekvīte, Marjona Marcinkeviča. *Bēns un labvēlīgā dzīvnieku dzīvnieku.* Rīga : Jura Koneva, 2022.
3. Dainis Tabakas. *Latvis Stāsts un Alēnijas alēns.* Rīga : Lolo un meca, 2022.
4. Gojā Groma Ede. *Bēns, kas nebija veidots.* Rīga : Jaunais Aps, 2022.
5. Triņķis Lāns. *Skaisto Juhana gāns.* Rīga : Lolo un meca, 2022.

JAUNIEŠU ŽŪRIJA

1. Dzinārs Tīksts. *Ziemeņi.* Rīga : Jaunais Aps, 2022.
2. Es dēvs dēvs Jānis Jānis.
3. Rāis Rāis. *Kā mans tēvs atrada sev vīrus.* Rīga : Jaunais Aps, 2022.
4. Zāns Rāis. *Maģiķis. Kas ir tas, kas ir.* Rīga : Jura Koneva, 2022.
5. Aina Pāvīte. *Latvijas.* Rīga : Lolo un meca, 2022.

JAUNIEŠU ŽŪRIJA

1. Igors Zaremba. *Mitāns.* Rīga : Jura Koneva, 2022.
2. Silēna Edgāra. *Pals Beases. Māra Loca.* Rīga : Jura Koneva, 2022.
3. Jānis Jānis. *Māra Loca.* Rīga : Lomāņu Māte, 2022.
4. Māra Loca. *Māra Loca.* Rīga : Lolo un meca, 2022.
5. Toms Dainis. *Māra Loca.* Rīga : Jura Koneva, 2022.

Vecāku žūrija

+1 grāmata

1. Dainis de Vigēns. *Bēns ir kungs.* Rīga : Jura Koneva, 2022.
2. Kristīne Rāis. *Es mīlēšu tevi jēms.* Rīga : Jaunais Aps, 2022.
3. Vaidija Mekvīte. *Kas ir tas, kas ir.* Rīga : Jaunais Aps, 2022.
4. Māra Loca. *Māra Loca.* Rīga : Pēterpils, 2022.

3) piemiņas zīmes 1941. un 1949. gadā represētajiem. Izstāde līdz 14.07.2023.

Ar saulainiem sveicieniem, **leva**

Ļaudona sporto

Ziņas no „Esi aktīvs Ļaudonā”

Sveiciens saulainajā vasarā!
Neliels atskats no pēdējā laika aktivitātēm sporta dzīvē Ļaudonā.
Iesākumam mazliet bēdīga ziņa – 22. aprīlī bija paredzēts galda tenisa turnīrs, bet diemžēl tam nepieteicās neviens dalībnieks...

Bet kā tad bez labām ziņām! No 8. līdz 21. maijam norisinājās divu nedēļu soļu skaitīšanas izaicinājums „140 TŪKSTOŠI DIVĀS NEDĒĻAS”, kura ietvaros dalībniekiem katru dienu bija jānoiet vismaz 10 000 soļu.

Pavisam šajā izaicinājumā bija pieteikušies 27 dalībnieki, bet dažādu iemeslu dēļ, veiksmīgi izaicinājumu noslēdza 21 dalībnieks – 5 vīrieši, 11 sievietes un 5 bērni. Specbalvu no pārvaldes vadītāja A. Portnova saņēma dalībnieks ar vienā dienā lielāko noietu soļu skaitu – tā bija Inga Calmāne, kura vienas dienas laikā bija nogājusi 53 165 soļus un kļuva arī par uzvarētāju dalībnieku kopvērtējumā!

Katrs dalībnieks par veiksmīgu dalību izaicinājumā saņēma piemiņas medaļu. Ārkārtīgi liels prieks par ģimenēm, kurās vecāki pasākumos piedalās kopā ar bērniem! Ceru, ka turpmāk tādu kļūs arvien vairāk.

1. jūnijā, atzīmējot Starptautisko bērnu aizsardzības dienu, devāmies velobraucienā uz atpūtas vietu „Jasmīni”. Kopā bijām 11 dalībnieki. Galamērķi mēs atpūtāmies, iestiprinājāmies ar pašu sarūpētajiem gardumiem un izklaidējāmies BJIC „ACS” sagatavotajās aktivitātēs. Paldies **Justinei** par sadarbību un palīdzību! Plānojam šovasar vēl šādus velo-piknikus. **Droši pievienojieties!**

Annas Kļaviņas
teksts un foto

Līga Āboliņa.

Inga Calmāne ar meitu Lienu.

Gita un Edijs Dzeņi.

Aiviekstes krastmalā, atpūtas vietā „Jasmīni”.

Dzīvesstāsts

No maza BMX braucēja līdz BMX trenerim. Kā?

Lasītāji! Jūnija „Dzīvesstāstā” intervija ar Kalvi Kupranu, kas jau teju 20 gadus ir saistīts ar riteņbraukšanas pasauli. Kopš 2006. – ieminies BMX trasē. Kalvis nāk no Ļaudonas, Jāņa un Gītas dēls, Kristera brālis, azartisks un radoši domājošs cilvēks. Kā sākās hobijs vai drīzāk dzīvesveids – uzzini lasot tālāk.

Agrāk „Ļaudonas Vēstu” lasītāji varēja bieži lasīt par tavu dalību dažādās, neskaitāmās BMX sacensībās – gan bērniībā, gan agrā jaunībā. Kā sākās šī aizraušanās, kas bija tavi ciņu biedri Ļaudonieši? Un kuri tevi trenēja uz labu panākumu sasniegšanu?

Ar BMX riteņbraukšanu sāku nodarboties 2006. gada ziemā, tolaik Cēsu BMX klubā, taču paši pirmsākumi un interese par riteņbraukšanu sākās pāris gadus iepriekš.

Kādreiz Jēkabpilī notika sacensības autotrekā. Atceros, ka kompleksa vienā malā bija motokrosa trase, pa vidu – autotreka trase, bet otrā malā tēvi – motokrosisti – bija uzbēruši bērniem tādu kā lielās moto trases mazāku versiju. Tā bija vieta, kur puikas ar saviem velosipēdiem varēja braukāties.

Izlūdzos ģimenei, lai aizved mani arī pabraukāties.. Tā arī parādījās kaut kāds pirmais priekšstats par šo visu.

Uzzinājām, ka Jaunkalsnavas centrā arī ir kaut kas līdzīgs. Atceros, ka aizbraucot uz turieni pirmo reizi dzīvē, ieraudzīju trases BMX velosipēdu un nodomāju, ka būtu forši arī tādu braukt. Tā kopā ar brāli un Jāni Krasnovu sākām nodarboties ar riteņbraukšanu.

Mans pirmais treneris Cēsu BMX klubā bija Raimonds Ciesnieks, kurš, starp citu, ir arī divkārtējā olimpiskā čempiona Māra Štromberga pirmais treneris. Pēc tam mans ilggadējais treneris bija mans Tētis – Jānis. Turklāt, pateicoties viņa trakajai idejai 2010. gadā, ir izdevies attīstīt šo sporta veidu arī tepat Madonas novadā.

2021. gadā, ar brāli Kristeru, piedalījies Austrumpuses BMX blakusvāgu pasaules čempionātā, finālā izcīnot 1. vietu. Vai ar brāli esiet uz viena vilņa – vai šis sporta veids jūs satuvina vai varbūt brīžiem jūtaties kā sāncensī? Ja ne

2021. gada blakusvāgu sezonas noslēguma sacensības Smiltēnē.

Ar brāli Kristeru Austrumpuses blakusvāgu čempionātā.

tagad, tad varbūt agrāk?

Ar brāli, šķiet, vienmēr esam bijuši ļoti tuvi un uz viena vilņa.

Abi savos aktīvākajos sportista gados vienmēr devām viens otram padomus, kā labāk un ātrāk izbraukt

trasi. BMX riteņbraukšanā, braucot ar blakusvāgi, abiem braucējiem visas kustības ir jāveic maksimāli sinhroni – gan vadītājam (minējam), gan blakussēdētājam (kantētājam), savādāk viegli var izsisties no ritma un piedzīvot

diezgan sāpīgu kritienu.

Vai atminies kādu sāpīgu kritienu? Un kā ir ar pašu patīkamāko uzvaru? Vai paturi prātā tādas lietas?

Ir bijuši ļoti daudzi un ļoti sāpīgi kritieni, bet tie visi pēc iespējas ātrāk vienmēr jāaizmirst, lai nemaisās pa galvu. Īstenībā vairāk esmu kritis uz Avotu ielas, nevis trasē, jo vienmēr mājās bija jāmitē un jāatdarina viss, ko lielie puīši darīja treniņos.

Par uzvarām runājot uzreiz vispilgtāk nāk prātā pats pirmais piedestāls. Konkrētu gadu nenosaukšu, bet atceros, ka tās bija sacensības Valmierā. Todi visu dienu lija, man „uzsmaidīja” sportiskā veiksmē un manas grupas ātrākie braucēji nepiedalījās. Tas deva man priekšrocības – finālā ieguvi 3. vietu! Atceros, cik es biju priecīgs un lepns par savu panākumu!

Jau ļoti ilgu laiku atpakaļ, līdzās tavas ģimenes mājai Avotu ielas galā, parādījās trase. Ar maziem kalniem, nobraucieniem. Kāds bija tās mērķis izveides laikā, un kāds tapa tās liktenis? Vai tev riteņbraukšanas karjerā ir bijis arī klusais periods?

Kad veidojām trasi Ļaudonā, tad centāmies iekustināt arī vietējos jauniešus nodarboties ar BMX riteņbraukšanu. Bija pāris aktivisti, bet ar laiku viss diemžēl norimās.

Personīgi man klusais periods īsti nav bijis, bet aktīvā sportista gaitas jau kā 5 gadus esmu pārtraucis, taču tāpat, tālu prom no šī sporta neesmu bijis. Ar brāli braucām blakusvāgu klasē, un tagad es jau 6 gadus esmu treneris.

Aizvien, kā izbijušam kaimiņam, sekoju līdzī tavām aktivitātēm Facebook. Priecājos, ka dalies ar to, ka nule esi kļuvis par Vecpiebalgas sporta kluba BMX treneri. Kā radās interese būt trenerim? Kas ir tas, kas tevi šajā amatā uzrunā? Kā ieguvi kvalifikāciju?

Interese par trenēšanu un savu zināšanu nodošanu citiem parādījās jau tad, kad vēl pats aktīvi trenējos un piedalījās sacensībās. Agrāk skatoties, kā Tētis vada Madonas BMX klubā treniņus, ļoti ieinteresēja trenera darbs. Būt trenerim ir liela atbildība, jo jaunos sportistus var veidot kā figūras no plastilīna. Kādas zināšanas un padomus tu būsi ielicis viņā, tik spējīgs un varošs

Aktīvajos sportista gados sacensībās Preiļos.

Treniņš Vecpiebalgā.

viņš būs. Tas arī laikam ir tas, kas mani uzrunā šajā darbā.

Dodot citiem savas zināšanas un pieredzi, redzot, ka sportists progresē un aug savās prasmēs, ir kā sava veida „otrā alga” trenera darbā.

Uzreiz pēc trenera sertifikāta iegūšanas „Sporta izglītības aģentūrā” sāku strādāt Madonas BJSS par treneri Madonas BMX klubā, taču pēc nostrādātēm 3 gadiem, vairs īsti nevarēju apvienot trenera darbu ar pamatdarbu Rīgā, tāpēc nācās to visu atstāt un atdot nākamā trenera rokās. Pārvācoties uz dzimto novadu, 2022. gada rudenī mani uzrunāja Vecpiebalgas BMX klubs, kurā tad tagad darbojos kā treneris.

Kā tu uzskati, vai Ļaudonā no jauna varētu uzplaukt milestība pret BMX sportu? Vai par to būtu interese? Reāli, vai saskati jauniešus, kas būtu spējīgi apmeklēt treniņus, iekrist azartā, startēt sacensībās arī šajā pagastā?

Ja godīgi, tad domāju, ka jā – ir jaunieši, kas to varētu. Lai sāktu nodar-

boties ar BMX riteņbraukšanu, nevajag neko daudz – velosipēdu darba kārtībā, kreklu ar garām piedurknēm, bikses ar garām starām, ķiveri un patiku braukt ar divriteni.

Tepat Madonā, Smeceres sila sporta bāzē, ir lieliska, Latvijas augsta līmeņa sacensībām atbilstoša BMX trase, kurā droši jebkurš var iemēģināt savu roku BMX.

Kāds ir tavs dzīves moto?

Dzīvē ir jāmāk 3 lietas – zaudēt, piedot un būt pacietīgam.

Paldies, ka piekriti intervijai. Ļoti priecājos par tavām uzvarām, par tavu vēlmi sasniegt un darīt vairāk. Es zinu, ka tava ģimene ar tevi lepojas. Ļaudonas pagasts par tevi lepojas. LAI VEICAS!

Paldies vēlos teikt saviem vecākiem, ka vienmēr ir atbalstījuši manu vēlmi sportot un aktīvi kustēties!

Interviju sagatavoja **Katrina Kļaviņa**, uz jautājumiem atbildēja **Kalvis Kuprans**

Foto no **K. Kuprana** personīgā arhīva.

Vēstis no sociālā aprūpes centra Mātes diena

*Divas skudras reiz krustcelēs satikās
Un abas par dzīvi runājās.*

*Pukstēja abām tai pasakā sirsniņa,
Kad man blakus ir mana māmiņa.*

Ar šo skaisto, visiem ļoti pazīstamo dziesmu, mūsu Ļaudonas pansionātā 13. maijā ciemojās dziedošais aktieris **Varis Vētra**. Šis koncertiņš bija ieskaņa Mātes dienā.

Kopā ar iemītniekiem un dar-

Lielā un mīļā Ļaudonas SAC saime ar dziesminieku Vari Vētru.

biniekiem tika izdziedātas daudzas ļoti pazīstamas dziesmas. Seniori atcerējās un pārrunāja ar mākslinieku senos „Mūžīgā Unisona” laikus. Tomēr dziedāt nebija sarežģīti, jo mākslinieks visus vārdus teica priekšā. Mūsu kopīgā uzdziedāšana bija skaistu emociju, gan atmiņu, gan emocionāla pacēluma pārpilna.

Ar nepacietību gaidīsim atkal redzēšanos. Paldies Varim Vētram par jaukiem kopā būšanas mirkļiem. Paldies par pozitīvām emocijām!

Ļaudonas pansionāta aprūpētāja **Ginta Zenčonoka**

Sporta spēles – prieks un gandarījums senioriem

6. jūnijā Ļaudonas pansionāta komanda devās uz Jaungulbeni, kur piedalījās 9. Veco ļaužu sporta spēlēs „Hipiji joprojām dzīvi”. **Sporta spēlēs iegūta 2. vieta – „Ļaudonas stiprie!”**

Trīs gadus sporta spēles nenotika, un pēc ilgāka klusuma brīža satikās deviņas komandas no Madonas, Balvu un Gulbenes novada, lai sacenstos un kopā jauki pavadītu laiku.

Cik vien ir bijusi iespēja, esam labprāt vienmēr piedalījušies! Klientiem tā ir vēl viena lieliska iespēja satikties ar citu pansionātu klientiem, parādīt, ko seniors vēl var izdarīt. Tāpat tas ir milzīgs gandarījums par spēju, teiktu pat spēku (!!) piedalīties.

Mūsu komandu pārstāvēja septiņi stiprākie klienti, un veicās patiešām ļoti labi. Ir klienti, kas jau iepriekš piedalījušies sporta spēlēs un, ja vien veselība ļauj un ir spēks, piedalās. Jaunie klienti, iespējams, mazliet kautrējās, jo tas viss šķiet nezināms. Tik un tā ir brangs prieks un lepnums

„Ļaudonas stiprie” – SAC klienti kopā ar aprūpētājām Vairu Seļmu, Gintu Zenčonoku, Māriti Strodi, sociālo rehabilitētāju Litu Pētersili, soc. aprūpētāju Sintiju Cvetkovu.

Ar godalgoto otrās vietas kausu! Vidū – SAC vadītāja T. Kriškāne.

par ikvienu no *mūsējiem*, kurš apņēms piedalīties, lai mājup atvestu godalgoto otro vietu.

Kā jau sacensībās, komandas veica dažādas disciplīnas un cīnījās par uzvaru. Pasākuma laikā tika baudīts dziesminieces Vitas Krūmiņas koncerts, un norisinājās citas aktivitātes.

Šī diena bija lieliska – mūs lutināja silti laikapstākļi. Organizatori bija parūpējušies gan par uzkodām

un dzērieniem, gan pasākuma vietas noformējumu, radot īsto atmosfēru.

Aktivitāšu patiesi netrūka. Piemēram, viena no tām – visas dienas garumā bija jāmeklē visāda veida sēnes. Amizanti!

Seniori pēc pasākuma bija ļoti priecīgi un solīja arī nākamgad apmeklēt sporta spēles. Un jau 2024. gadā tās būs tuvāk – Cesvainē, līdz ar to nebūs jāmēro liels attālums.

Paldies Ļaudonas pansionāta komandai „Ļaudonas stiprie” par pacietību, izturību, kopā būšanu. Paldies darbiniekiem par piedalīšanos un senioru motivēšanu piedalīties, nekautrēties iet un darīt!!! Nenovērtējami! Paldies arī pagasta pārvaldei par transportu un foršajam šoferītim Jurijam.

Ļaudonas pansionāta vadītāja

Tatjana Kriškāne

Līgo svētki

Re, kā mēs mākam!

Pansionātā Līgo svētkus svinējām agri – jau 21. jūnijā. Skatījāmies filmu „Limuzīns Jāņu nakts krāsā”. Klasika no zelta kino fonda! Mums ļoti patika.

22. jūnijā iesaistījāmies aktivitātēs svaigā gaisā – spēlējām dažādas spēles, fonā skanot Līgo dziesmām. Cienājāmies ar sieru un uzkodām, Līgo svētku klasikas alus vietā – braši

dzērām kvasu. Šādā veidā jauki pavadījām un ieskandinājām saulgriežus!

Īpašs paldies „Burkānciema” saimniekiem par sagādāto cienastu. Ļaudonas SAC aprūpētājas

Lūkojoties vēsturē...

Vēl viens ļaudonietis. Pēteris Lapiņš (1874 – 1938)

Par viņu gan nevar izlasīt enciklopēdiskās vārdnīcās, bet Pēteris Lapiņš pavisam noteikti būtu iekļaujams Ļaudonas pagasta ievērojamāko personību sarakstā, pat vēl vairāk – viņš ir Latvijas medicīnas feldšeru biedrības dibinātājs (1922. gada martā) un tās vadītājs līdz 1937. gada maijam. Šīs biedrības sapulču protokolus var izlasīt Latvijas Valsts vēstures arhīva 6194. fondā.

Biedrības 10 gadu darbības pārskatā – 1932. gadā, Pēteris Lapiņš ir paskaidrojis, kas ir feldšeris. Lasām: „Vārds „feldšers”, cik zināms, pirm-sākumu dabūjis Vakareiopā, respektīvi, vācu armijā, kur kareivjiem ārstniecības palīdzības sniedzējs saukts par „der Feldscher”. Tur armijas sanitāri izdarījuši arī matu apgriešanu jaun-kareivjiem. Domājams, aiz higiēnas nolūkiem, lai dzīvojamās telpās neievietos varbūtējie parazi-

ti. Šīs apmetnes būs atradušās laukā („das Feld”). No darbarīka „šķērēm” („die Schere”) un telpu atrašanās vietas „laukā”, tad arī ir sastādīts sanitāra nosaukums „der Feldscher”.

Bijušās Krievijas impērijas armijā visi virsnieku un kareivju nosaukumi pārņemti no vācu valodas, un tamdēļ arī pirmās medicīnas palīdzības sniedzējs kareivis dabūjis nosaukumu „feldšeris”. Šādi saukts arī privātās feldšeru skolas absolvents.” – Tālāk Pēteris Lapiņš piemetina, ka bijušās Krievijas galvaspilsētā Pēterburgā un daudzās gubernu pilsētās pastāvēja speciālas skolas, kurās jaunatne, tātad arī Lapiņš, no 14 līdz 18 gadu vecumam tika apmācīta par medicīnas feldšeriem vai feldšeriem – vecmātēm.

Citā Latvijas medicīnas feldšeru biedrības sapulcē, kas notika Rīgā, 1922. gada 12. oktobrī, izklāstīti noteikumi par medicīnas feldšeriem un

feldšeriem. Pavisam 10 punkti. Aplūkosim dažus.

Punkts 1. – Nodarboties ar patstāvīgu feldšera praktiku ir tiesība tikai tām personām, kuras ieguvušas feldšera nosaukumu, un kuras minētas Ministru Kabineta sēdes protokolā no 18. augusta 1922. gada zem Nr. 73.;

Punkts 3. – Feldšeri (-ienes) var izdot zem sava paraksta šādas apliecināšanas: a) par baku sekmīgu iepo-tēšanu; b) par slimnieka saslimšanu un izveseļošanu; c) nāves gadījumā miršanas zīmi, ja nav šaubu, ka nāve iestājusies dabiskā ceļā; d) par nāves cēloņiem attiecīgām iestādēm priekš statistikas ziņām.

Punkts 9. – Feldšeriem (-ienēm) jātur noslēpumā ziņas, kuras viņiem nākušas zināmas, ņemot vērā viņu profesionālo praktiku pie slimniekiem, kā arī neizpaust uzticētos ģimenes noslēpumus un neizlietot

jaunprātīgos nolūkos viņiem parādīto uzticību.

Seko feldšeru amata Solījuma teksts. Biedrības sapulces protokolu parakstījis valdes priekšsēdētājs Pēteris Lapiņš. 1937. gada 14. februāra valdes sēdē biedrība nolēma latviskot feldšera amata nosaukumu – turpmāk viņus saukt par „ārsta vietniekiem

Iznāk nedaudz divaini, ka par Pēteri Lapiņu, kā Ļaudonas novadnieku, izdevās uzzināt tikai pēc viņa saslimšanas un nāves. Pēteris Lapiņš dzimis 1874. g. 7. aprīlī. Tas bija laiks, kad Latvijas kā tādas vēl nebija, bet mūsu teritorija atradās Krievijas impērijas Vidzemes gubernas Cēsu apriņķa Ļaudonas draudzē. Valdija imperators (ķeizars) Aleksandrs II. (1818. – 1881.), bet latviešu zemēs strauji attīstījās Jaunlatviešu ideoloģija, 1873. gadā Kārlis Baumanis sacerēja himnisko dziesmu „Dievs, svētī Latviju!”, kuru izpildīja Pirmajos vispārējos dziedāšanas svētkos 1873. gadā. Tātad sava veida „Atmoda”. Ļaudonā un citur tieši 1874. gadā zemnieki no muižas pastiprināti iepirka mājas dzimtas īpašumā. Māja „Vilciņi Nr. 104”, kurā vēlāk dzīvoja Pēteris Lapiņa piederīgie, tika iepirkta 1878. gadā par 2870 sudraba rubļiem.

Pēteris Lapiņš sekmīgi pildīja

savus amata pienākumus, bet Medicīnas feldšeru biedrības valdes sēdē 1937. gada 12. maijā tika paziņots, ka viņš grūti saslimis un ievietots 2. Rīgas pilsētas slimnīcā, kas šobrīd ir zināma kā Paula Stradiņa vārdā nosauktā LU klīniskā slimnīca. Savukārt 1938. gada 19. janvāra valdes sēdē iesākas ar sēru vēsti – š.g. 18. janvārī mūžībā aizsaukts feldšeru biedrības dibinātājs, ilggadīgs tās priekšnieks un Goda biedrs – Pēteris Lapiņš. Valde ir nolēmusi piedalīties viņa izvadīšanā, pasūtot lauru vainagu ar lentu, kā arī ievietot nāves ziņu laikrakstā „Jaunākās Ziņas”.

Beztam viņš vēlējies, lai viņu paglabātu dzimtenes smiltis, tas ir, Ļaudonas kapos. Valde nolēma svētdienā, 23. janvārī pulksten 10 pavadīt viņu no 2. pilsētas slimnīcas uz dzelzceļa staciju „Rīga 1”, beztam nakošā svētdienā (30. janvārī) vismaz diviem biedriem doties uz Ļaudonas „Vilciņiem”, izvadīšanā uz Ļaudonas kapiem, izsakot pēdējās ardīevas neaizmirstajam Goda biedram. Tā arī notika. 1938. gada 30. janvārī bēres Ļaudonā piedalījās feldšeru biedrības sekretārs un kasieris, biedrības vārdā kolēģim noliekot vainagu.

Bez Latvijas Medicīnas feldšeru biedrības „Jaunākajās Ziņās” nāves sludinājumu vēl ievietoja – piederīgie

un draugi, kā arī Vecāku jūrmalas labierīcības biedrība un biedrības dāmu komiteja. Pēteris Lapiņš feldšeru biedrībai novēlējis vecāka izdevuma ārstnieciskas grāmatas krievu valodā, ar noteikumu, ka biedrība pēc likvidēšanās tās nodotu viņa brāļadēlam Kārlim Lapiņam Ļaudonas „Vilciņos”. Šo dāvinājumu valde pieņēma ar pateicību.

Ieskatīsimies dažos Ļaudonas „Vilciņu” raksturojumos, kur dzīvoja Pēteris Lapiņa radi. – 1941. g. augustā „Vilciņos” bija 3 iedzīvotāji: Lapiņš Kārlis (Pēteris brāļadēls), dzimis 1900. g. 13. aprīlī Ļaudonā, viņa sieva Marianna, dzimusi 1905. g. 20. martā Ļaudonā, viņu meita Lapiņa Vija – Dzidra, dzimusi 1939. g. 1. novembrī Ļaudonā, vēl esot jaunākais dēls Viesturs.

Pēc 1939. g. lauksaimniecības skaitīšanas, „Vilciņi” izskatījās šādi: zemes kopplatība – 82 pūrvietas, tai skaitā, aramzeme un dārzāji – 23 pūrv., pļavas – 25 pūrv., dabiskās ganības – 15,0 pūrv., mežs – 11,50 pūrv. Pavisam 10 ēkas, visas celtas līdz 1920. g., dzīvojamā ēka – būvēta no koka, mūra kūts un klēts, kā arī mūra pagrabs.

Apmeklēsīm Pēteris Lapiņa atdu-sas vietu!

Austris Apsītis

Caur Ļaudonas pagastu ejot!

Šoreiz šajā rubrikā pārpublicēju arī 1990. gada 6. februārī iznākušo laikraksta „Stars” rakstu, kurā žurnāliste Iveta Šmugā sarunājas ar Ilgvaru Sili. I. Silis bija Sāvienas kolhoza priekšsēdētājs, kur viņš paspēja kārtīgi nostrādāt vien pāris gadus, jo vēsturiskajos 90. gados kopsaimniecības viena pēc otras savas bilances slēdza.

Manuprāt, raksts, par spīti ietvertajai informācijai par kolhozu darbību, manāmi ietver arī šajā desmitgadē aktuālās sāvieniņu bēdas – trūkst jaunatnes, infrastruktūras, sadarbības ar Ļaudonu.

Kāda ir Sāvienas nākotne 21. gadsimtā? Ko iedzīvotāji ir gatavi darīt, lai Sāviena nepaliktu vien par mazu, nenozīmīgu punktiņu kartē? Vai tev ir savs redzējums? Labprāt to publicēšu avīzē.

Laikraksts iepazīstina „Mums vajadzīga jaunatne”.

Par to, ka „Sāviena” vairs nav viens no „Ļaudonas” iecirkņiem, bet gan

patstāvīgs kolhozs, ceļa malā vēsta spilgts uzraksts, pat pārāk košās krāsās, lai tas nepaliktu neievērots. Bet ne jau uzrakstā un kolhoza robežās tā būtība. Tiekoties ar kolhoza priekšsēdētāju Ilgvaru Sili, atmiņā palika viņa teiktais: „Esam sākuši patstāvīgi saimniekot ar cerību, ka kādreiz „Sāvienā” dzīvot kļūs vieglāk.”

Kādreizējā Ļeņina vārdā nosauktā kolhoza *laulība* ar Kirova vārdā nosaukto saimniecību bija neveiksmīga. Ilgo kopīgi nomocīto gadu sekas skaidri lasāmas Sāvienas sejā, kas vēl ir drūma, novecojusi, apsuņojusi, prasīties prasīs ne tikai pēc kosmētiskā remonta, bet arī pēc kapitālām izmaiņām. Tādas pārdomas laikam pārņem katru iebrucēju, kurš nevar iedomāties, ka kādreiz Sāviena bija citādāka – sakoptāka, apdzīvotāka, ar visām iestādēm, kas nepieciešamas lauku ciemā.

Šķiet, Sāvienas centrs vēl glabā

gadu desmitiem senas atmiņas par to, kā kādreiz sāvieniņi dzīvojuši un strādājuši, savā skolā mācījušies. Nu atkal viss jāsāk no gala.

„Sāvienas” kantoris atrodas turpat, tajās pašās „telpās”, kur kādreiz mita kolhoza vadība. No ārpuses nepateikt, ka tā ir glītākā un labiekārtotākā no mājām – tāda pati kā citas – laika zoba sagrauzta. Toties iekšpusē telpas izremontētas un ir tīri mājīgas, sevišķi, kad iekurtas krāsnis.

Ar kolhoza priekšsēdētāju Ilgvaru Sili saruna nav skubināma.

Kāpēc piekritāt nākt uz Sāvieni dzīvot un vēl uzņemties vadīt kolhozu tā grūtākajā – sākuma un atdzimšanas laikā?

Pārcēlos uz Sāvieni no Jēkabpils rajona, kolhozā strādāju par galveno zootehniķi. Manā dzīvē šī ir otrā vieta, kur jāsāk viss no jauna, no pamatiem. No 28 darba gadu pieredzes lauksaimniecībā, sešus esmu nostrādājis Balvu

rajona kolhozā „Vectilža” par priekšsēdētāju.

Ļaudonas ciemu pazīstu no 1965. gada, tā ka arī apstākļi Sāvienā nebija sveši. Pirms nākt šeit saimniekot, visu biju apsvēris. Iepazīnos ar Sāvienas zemju auglību, kura ir laba, novērtēju meliorācijas līmeni, lauku līdzenumu, tīrumu lielos masīvus un sapratu, ka augkopību te varēs sekmīgi attīstīt. Savukārt augkopība ir visas pārējās saimniekošanas pamats. Šos apstākļus novērtējot, nolēmu mēģināt uzņemties priekšsēdētāja atbildīgo misiju (Sāvienā), jo konkurentu man nebija. Tie, kuri bija atbraukuši izlūkot apstākļus, tā arī aizbrauca, nemaz nemēģinot izpelnīties sāvēniešu simpātijas.

Tagad arī dzīvoju Sāvienā, jo uzskatu, ka tas nav īsts vadītājs, kurš ir kopā ar saviem cilvēkiem tikai astoņas stundas darba laikā, pēc tam iesēstas mašīnā un aizbrauc uz labiekārtotu dzīvokli pilsētā. Man jādzīvo tā pati dzīve, kas maniem kolhozniekiem.

Kādu mantojumu „Sāvienu” saņēmusi pēc atdalīšanās no valsts saimniecības „Ļaudona”?

Sociālās sfēras objekti palika „Ļaudonai” turienes centrā, jo „Sāvienā” pēdējo 15 gadu laikā nekas nebija uzbūvēts. Tāpat „Sāvienā” nulle kilometru asfalta. Ja „Ļaudonā” jau domā par otro kārtu attīrīšanas iekārtu būvē, mums jādomā tikai par pirmo kārtu. Vispār nevar salīdzināt to, kas palika „Ļaudonai” un, ko ieguva „Sāvienu”. Tomēr cilvēki tā gribēja: „Kaut bez bīksēm, bet atsevišķi.” Tikai ar šo patiesību nav viegli dzīvot. Ātri aizmirsusies sākotnējā apņemšanās izturēt grūtākos laikus. Cilvēki nāk un prasa, jo viņi grib dzīvot jau šodien, nevis sagaidīt to laiku, kad dabā varēs saskatīt uzcelto un atjaunoto. Par problēmām celtniecībā nemaz negribas runāt.

Tomēr bez to risināšanas neiztikt. Pie kā „Sāvienā” ķērušies vispirms – pie sociālās sfēras vai ražošanas objektiem un to rekonstrukcijas?

Skaidrs, ka gandrīz vienlaikus jārada apstākļi gan dzīvei, gan darbam. Tikai iespēju to izdarīt pamaz. Pats pirmais objekts, kuru atjaunojām, bija medpunks, tikai nebija feldšera. Speciālistu sameklēju „Vīpē” un atvedu šurp ar visu ģimeni. Jāceļ cilvēkiem mājas. Tikai „Sāvienā” jūs neredzēsiet nevienu augstceltni. Laukos jābūt ģimenes mājām, ap kurām ir dārzs, netālu kūts. Nevajag no laucinieka taisīt pilsētnieku.

Ar celtniecību ies grūti. 50 – 60 procentu objektu jāceļ saimnieciskā kārtā, jo neviena celtniecības organizācija mūs savos plānos neraksta. Piecgade esot saplānota un vairs nekā.

Tomēr rekonstruējam 4 fermas, nupat būs kārtībā piektā lopu novietne. Cita ceļa neredzu, jo jaunākā kūts «Sāvienā» uzbūvēta 1972. gadā, bet vecāko mūžs iet uz galu. Lopkopība pērn deva 85 procentus realizācijas ieņēmumu, un turpmāk tā jāattīsta augstākā līmenī. Ar lopkopējiem mums bija saruna, kā vairāk slaukt, lai vairāk nopelnītu. Nonācām pie slēdziena, ka par visu jāmaksā, lai rēķinātos ar katru sīkumu. Vai to sauc par nomu vai saimniecisko aprēķinu, bet mums jāmeģina iet ceļu, lai atrastu saimnieku. Pagaidām „Sāvienu” nav neviena zemnieka.

Vai esat pret šo kustību?

Mūsu kopējā doma, ka jāatjauno vecā sistēma – pajas. Aizbraucu uz Rīgu, uz Zinātņu akadēmiju, lai seminārā smeltos gudrības par to lietu, bet cik gudrs biju, tik paliku. To gan saprotu, ka neesam spējīgi atmaksāt zaudēto īpašumu tām 36 ģimenēm, kas tika izsūtītas. Neviena ģimene arī nav izteikusi vēlēšanos atgriezties.

Nevienā lietā steiga neder, arī zemes sadalīšana zemniekiem ne. Lauku cilvēks jau vēl labi atmin tos laikus, kad Sāvienu nolikvidēja 80 zemnieku mājas. Kāds pamats veidot zemnieku saimniecības? Ar naudu palīdzēt nevaram.

Tas, ka ar laiku jaunsaimniecības „Sāvienā” būs, ir skaidrs. Tikai nevajag jau visu smagumu to radīšanā uzvelt zemniekam. Tas ir arī kolhoza plānos – atjaunot visas iespējamās lauku mājas, kurās varētu dzīvot un perspektīvā izveidot zemnieku saimniecības.

Kā kolhozā savilka galus, ko var teikt par izdevumiem un ieņēmumiem, noslēdzot pirmo patstāvīgās saimniekošanas gadu?

Ticiet vai ne esam strādājuši ar peļņu. Neraugoties uz to, ka 220 tūkstošus ieguldījām rekonstrukcijā, 260 tūkstošus tehnikas iegādei, sāvēniešiem vēl atlika 120 tūkstoši brīvas naudas. Tātad izdzīvosim.

Vai Sāvienā ir pieredzējuši speciālisti?

Speciālisti mums ir sava veida entuziasti, kuriem Sāvienu nav tikai darba vieta, bet arī kas vairāk. Pagaidām vienīgi galvenā agronoma vieta vēl brīva, bet tā nebūtu tā lielākā bēda. Pagāšpavasara taču apsējām tīrumus bez šī speciālista,

lieliski iztiekot ar iecirkņa priekšnieces Astrīdas Matešas padomu un darba organizācijas spējām. Ar lielu pieredzi mums ir Osvalds Banders, galvenais eko nomists. Miervaldis Kriškāns – galvenais veterinārārsts. No „Aronas” „atvilinājām” galveno grāmatvedi Anitu Bērziņu. Mana dzīvesbiedre Dzintra uzņēmas galvenās zootehnikas pienākumus.

Speciālisti ir, tikai viņi joprojām izpilda vagara lomu, nevis dara savu darbu. Nesaprotu, kā cilvēki, gribot patstāvīgi dzīvot, tomēr nespēj iztikt bez vagarēšanas.

Kas vēl jā dara, lai „Sāvienu” piesaistītu cilvēkus, lai viņi paliktu te uz dzīvi, nevēlētos doties nekur citur laimi meklēt?

Mums ir vajadzīga jaunatne. Savulaik tika pieļauta kļūda, likvidējot mazās skolas, mazos ciemus, veidojot lielsaimniecības, un tāpēc nav jābrīnās, ka laukos šodien maz jaunatnes. Sāvienu jāatjauno skola. Realitāte, ka Sāvienu skolai ir vairāk nekā 100 gadu, bet skolas faktiski nav. Žēl skatīties uz bijušo skolas ēku. Tagad tajā izmitinājušās 7 ģimenes.

Pasūtīts jaunās, mūsdienīgās skolas projekts un paredzēts, ka celtni izmaksās 850 tūkstošus rubļu. Kur ņemt tādu naudu? Ir lēmums, ka tiem, kas skolu likvidēja, būtu jāsedz visi līdzekļi, bet uz to lielas cerības likt nevaram. Esam bijuši pat pie izglītības ministra A. Buiļa. un esam saņēmuši solījumu: „Naudu dosim!” Skaidrs, ja Sāvienu skolas celtniecību iekļaus plānos, tad lieta ies uz priekšu. Pagaidām trūkst saskaņotības ar rajona vadību, un Sāvienu skolas liktenis vēl problemātisks. Mēs gan ceram uz sabiedrības atbalstu.

Vai „Ļaudonas” kaimiņi jums palīdz, vai gluži otrādi – tagad jūtaties kā konkurenti?

Naidīgās attiecībās neesam, bet vieni otra dzīvē arī neiejaucamies, dzīvojam neitrāli. Kaut gan es uzskatu, ka kaimiņiem savā starpā jābūt izpalīdzīgiem. Turklāt mūs taču vieno pagaidām viena – Ļaudonas ciema teritorija. Sāvienu vēl tikai sapņo par sava ciema statusa atgūšanu. Ja par Sāvienu skolas lietu lemtu 28 Ļaudonas ciema vietējās padomes deputāti, tikai septiņu sāvēniešu balsis vien neko nemainītu. Cik par mums iestātos laudoniešu, nezinu. Tāpēc vien ir vērts padomāt.